

RYDWAN

ROCZNIKI MUZEALNE
MUZEUM ZIEMI KOCIEWSKIEJ W STAROGARDZIE GDAŃSKIM

ISSN 1896-9437

NR 13 / ROK 2018

Redaktor

Andrzej Błazyński

Redaktor merytoryczny

dr hab. Małgorzata Grupa, prof. UMK

Recenzenci

dr Tomasz Dudziński, dr Krzysztof Jarzęcki

Korekta, adjustacja i redakcja tekstów, przekład streszczeń

Adam Iwanowski

Opracowanie graficzne, skład komputerowy,
przygotowanie do druku

Paulina Nowicka

Druk i oprawa

Drukarnia Mirotki S.C. Leszek Chmielewski, Lucyna Roll

PL ISSN 1896-9437

© Copyright Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim – 2018

Adres redakcji

Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim

ul. Boczna 2

83-200 Starogard Gdański

www.muzeum-kociewie.gda.pl

tel. +48 58 562 46 75

Na okładce:

Szklana ampułka odkryta podczas prac wykopaliskowych przeprowadzonych na cmentarzysku w Starogardzie Gd. u zbiegu ul. Kościuszki i al. Jana Pawła II przez firmę archeologiczną AZUPIRANU Jakub Prager w lipcu 2016 r. Wykonana została z bezbarwnego szkła techniką wydmuchiwania w formie. Pozostałością po tym zabiegu są widoczne na niej dwa szwy oraz pojedyncze drobne pęcherzyki powietrza o kształcie owalnym, które jednak nie tworzą wyraźnego układu. Zabytek jest niewielkich rozmiarów, jego wysokość to 1,87 cm, średnica maksymalnej wydętości brzuśca 1,5 cm, waga 0,445 g. W przekroju poprzecznym ampułka przypomina kwiat o sześciu płatkach. Odnaleziono ją w grobie oznaczonym jako 7b, w którym złożono ciało kobiety w wieku 20-30 lat. W grobie tym obecne były również kości płodu. Znalaziono tam też drugi szklany pojemniczek, małą bańkę bardzo podobną do omawianej ampułki, oraz dewocjonalia: dwa medaliki wykonanych ze stopu miedzi i srebra oraz jednostronny krzyżyk, a także elementy stroju – guzik i haftki. Ampułka datowana jest na XVIII/XIX wiek. Być może przeznaczona była na pachnidła lub wodę święconą, którą przywożono jako pamiątkę z miejsca odbytej pielgrzymki – na podstawie *Opracowania wyników badań archeologicznych na stanowisku numer 52 w Starogardzie Gdańskim u zbiegu ulicy Tadeusza Kościuszki i alei Jana Pawła II (AZP 20-43/171)*, red. A. Longa, oprac. dr A. Longa, J. Prager, dr M. Wałaszewska, W. Rompa, J. Mosiejczyk, S. Jagiełło, dr J. Dąbał, dr A. Pudło, M. Majorek, Gdańsk 2018.

(fot. A. Iwanowski.)

Spis treści

Słowo Od Wydawcy	3
Małgorzata Grupa, Magdalena Wałaszewska Kościana igła z Owidza	9
Karolina Pukaluk Jezus jako nauczyciel w Świątyni Jerozolimskiej na przykładzie kwatery Poliptyku Toruńskiego z Muzeum Diecezjalnego w Pelplinie	17
Małgorzata Grupa, Oliwia Warecka Wybrane różańce z badań w kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Gniewie	31
Marta Kacprzak, Aleksandra Kulesz Znaleziska grobowe dzianych pończoch z Gniewu	43
Jakub Michalik Identyfikacja gatunku drewna archeologicznego na przykładzie wybranych trumien odkrytych podczas badań archeologicznych w kościele pw. św. Mikołaja w Gniewie	53
Jakub Michalik Medaliki z wizerunkiem świętego Ignacego Loyoli pochodzące z badań archeologicznych w kościele pw. św. Mikołaja w Gniewie	60
Michał Pawikowski Krzyżyk karawakowy z kościoła pw. św. Mikołaja w Gniewie	68
Aleksandra Kulesz Męskie obuwie niskie z badań w kościele pw. Narodzenia NMP w Piasecznie, gm. Gniew.	79
Tadeusz Grabarczyk O pożytkach płynących z lektury zapomnianych już tekstów	89
Róża Janca-Brzozowska Kilka słów o tzw. pomorskich volksdeutschach	97
Adam Linsenbarth Szwolężerowie i starogardzianie na szlakach wojennych Brygady Strzelców Karpackich, Armii Andersa i 2. Korpusu Polskiego	110

Adam Linsenbarth Chorąży Józef Wiśniewski – uczestnik walk o Lwów i Monte Cassino	132
Adam Linsenbarth Kapral Franciszek Kubiszewski – żołnierz Armii Andersa i 2. Korpusu Polskiego	143
Krzysztof Kowalkowski Starogardzka poczta w latach 1945-1949	152
Artur Jendrzewski Powojenny Starogard i jego okolice w świetle materiałów amerykańskiej Centralnej Agencji Wywiadowczej (CIA)	167
Magdalena Wałaszewska Włodzimierz Hołubowicz (1908-1962) w „okresie toruńskim” (1946-1950) – osiągnięcia naukowe i kontrowersje archeologiczne pierwszych lat powojennych	180
Edmund Zieliński Rękodzielnicy Kociewia, część I: Alojzy Stawowy, Stanisław Rekowski, Jan Giełdon	194
Andrzej Stachowiak Współczesne przejawy niematerialnego dziedzictwa kulturowego na ziemi świeckiej i tczewskiej	205
Mirosława Möller 25-lecie Ludowej Kapeli Kociewskiej	243
Maria Pająkowska-Kensik Kociewie w gwarowym obrazie świata na podstawie nowej książki Barbary Pawłowskiej <i>Na steckach i mamorach żywota</i>	249
Adam Iwanowski Na marginesie korekty, cz. II: o imionach, nazwiskach, arce i dżumie	254
Od redakcji Wytyczne dla autorów	264

Kościana igła z Owidza

Kluczowe słowa: igła, kość, grodzisko Owidz, wczesne średniowiecze, archeologia, wykopaliska, metoda igłowa.

Key words: needle, bone, the Owidz stronghold, early Middle Ages, archaeology, excavations, needle method.

Opisany poniżej zabytek jest przykładem przedmiotu wykonanego z naturalnego materiału. Został on znaleziony w 2006 roku podczas prac wykopaliskowych prowadzonych przez Joannę Jarzęcką-Stąporek na wczesnośredniowiecznym grodzisku w Owidzu.

Nie były to jednak pierwsze prace archeologiczne w tym miejscu. Pierwsze systematyczne wykopaliska przeprowadziła w 1973 roku Anna Wapińska, a na stanowisko wracała jeszcze w późniejszych latach pięciokrotnie. Miejsce to jest niezwykle, ponieważ w X-XI wieku funkcjonował tam jeden z ważniejszych grodów na Pomorzu. Teren ten odznaczał się naturalnymi walorami obronnymi, położony malowniczo nad rzeką Wierzycą, na pogórzcu morenowym w pobliżu traktów handlowych. Nic więc dziwnego, że w czasie wojen Szwedów z Polakami w XVII wieku najeźdźcy wykorzystali wzgórze z grodziskiem na swoje obozowisko, co skutkowało odnalezieniem kul do muszkietów. Stąd też w XIX wieku relikty grodu określano mianem „szwedzkiej górki” lub „szwedzkiego szańca” (Błażyński, Wałaszewska 2013, s. 7, 10, 36).

Do tej pory przebadano dopiero 10% powierzchni grodziska. Podczas wszystkich rodzajów badań (powierzchniowych, sondażowych oraz wykopaliskowych) pozyskano dotąd znaczną liczbę zabytków. Najliczniejszą grupę stanowią fragmenty glinianych naczyń, których liczbę szacuje się na 37 000. Bardzo licznym materiałem okazały się również kości zwierzęce, których odnaleziono blisko 11 000. Wśród wyróżniających się przedmiotów znajdują się tzw. zabytki wydzielone, których w Owidzu odnaleziono ponad 600 – są to m.in. przedmioty wykonane z różnych surowców. Arche-

olodzy natrafili na wykonane z żelaza gwoździe, noże, odważniki, haczyki na ryby, świdry, nożyce, punce oraz groty. Z metali kolorowych (brązu czy srebra) wykonywane były misy, a także ozdoby w postaci pierścionków, zawieszek, kabłączków skroniowych czy zausznicy. Nie zabrakło także rogowych grzebieni oraz paciorków z bursztynu, a także srebrnych monet, które poświadczają kontakty handlowe z różnymi ośrodkami (Błażyński, Wałaszewska 2013, s. 10, 19).

Wśród pojedynczych zabytków znajduje się kościana igła. Igła zachowała się w całości, jej długość wynosi 7,7 cm, maksymalna szerokość to 1,4 cm, a średnica otworu – 0,3 cm (fot. 1, 2). Owidzka igła została prawdopodobnie wykonana z kości strzałkowej świni. Zabytek ma wyświeconą i wygładzoną powierzchnię (Jarzęcka-Stąporek 2006, s. 42).

Fot. 1.
Kościana igła
znaleziona
w Owidzu
(fot. L. Szakiel).

Igły w materiałach archeologicznych stanowią, w niektórych przypadkach najliczniejszą grupę wśród zabytków wykonywanych z kości. Wydaje się, że wytwórcy mogli sporządzać je przy pomocy noża, obrabiając je mniej lub bardziej starannie. Większość egzemplarzy pochodziła

zapewne z warsztatów specjalizujących się w obróbce poroża oraz kości. Chodzi tutaj o te okazy, których otworki wywiercono przy wykorzystaniu narzędzia do robienia oczek. A o taki rekwizyt trudno było w zwykłym wczesnośredniowiecznym gospodarstwie domowym. Raczej należy go szukać w specjalistycznym warsztacie wykwalifikowanego rzemieślnika. Do wyrobu igieł służyły przede wszystkim kości strzałkowe drobniejszych zwierząt udomowionych, co znacznie ułatwiało ich wystruganie. Najczęściej, jak w omawianym przypadku, były to odznaczające się smukłością kości strzałkowe świń (Jaworski 1990, s. 69; Makowiecki 2013, s. 187, 197, ryc. 7; 2017, s. 152; Makowiecka, Makowiecki 2015, s. 414;). Igły mogły być również wykonywane z masywnych rybich ości (Jaworski 1990, s. 70). Kość strzałkowa świni ma około 18 cm długości, a z jej główki w łatwy sposób można wyprofilować wachlarzowate uszko igły. Szerokość uszek zabytkowych igieł pochodzących z wykopalisk waha się od 0,6 do 1,6 cm, a średnice ich otworków od 0,3 do 0,4 cm. Czasem bywa, że niektóre z uszek ostrugano wokół otworu, aby uzyskać ich jak najmniejszą szerokość, tak aby kościana igła była jak najbardziej podobna do egzemplarzy metalowych.

Im igła była węższa, tym łatwiej i wydajniej się nią pracowało¹. Większość kościanych okazów posiada górną krawędź bądź to równo ściętą, bądź delikatnie zaokrągloną (Jaworski 1990, s. 69; Cnotliwy 1999, s. 158-162).

Część igieł posiadających dość szerokie otwory służyła najprawdopodobniej do wyplatania sieci ze sznurów. Znaczna grupa takich zabytków została odkryta nad dużymi zbiornikami wodnymi – Gniezno, Wolin, Szczecin (Rulewicz 1994, s. 94-98). Częste uszkodzenia igieł powodowane były przez opór stawiany przez węzły sieci. Niektórzy badacze uważają, że część igieł spełniać mogła zbliżoną funkcję, jak żelazne szpile pierścienio-wate, które mogły służyć jako szpikulce do nabijania potraw czy jako szpile do spinania szat (Żak 1960, s. 430; Wachowski 1977, s. 450-452, 454). Jest to jednak mało prawdopodobne. Niektórzy twierdzą, że igły kościane służyły jednak głównie do zszywania stosunkowo luźno tkanych materiałów, przede wszystkim wełnianych i dzianin.

Częste uszkodzenia igieł powstają na wysokości otworu. Wywierczone otwory osłabiały wytrzymałość igły w tej strefie. Stąd przy dość intensywnym użytkowaniu pękały właśnie w tej części. Uszkodzone główki miały najczęściej szerokość 1,4-1,5 cm. Niektóre z popsutych okazów reperowano poprzez wywiercenie nowego otworu. Rzadziej natomiast igły traciły wierzchołek (Jaworski 1990, s. 70-71). W Międzyrzeczu odnaleziono cztery igły wykonane z kości strzałkowej świni, dwie z nich miały odłamany wierzchołek (Makowiecka, Makowiecki 2015, s. 414). W Więcborku igły datowano na IX – XII wiek i już w latach 60. XX wieku wspomniano o wy-

Fot. 2.
Ta sama
owidzka igła
w innym ujęciu
(fot. H. Spychalski).

¹ Wydaje się, że często nadużywa się tego określenia, nie wiedząc tak naprawdę jaką czynność wykonywano igłą.

twórczości tekstylnej z lnu i wełny, ale badacze nie określili sposobu tej wytwórczości (Needles 2016, s. 133). W Janowie Pomorskim (zwanym Truso) znaleziono aż 19 igieł we wczesnośredniowiecznych nawarstwieniach, w różnym stopniu zachowania (Makowiecki 2013, s. 197). Podobne igły znaleziono w IX-wiecznym Menzlinie (Schoknecht 1977, s.96, tabl. 29), czy Starej Ładodze (Davidan 1966, s. 104, ryc.1).

W opracowaniu materiału kościanego z Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu autor zauważył, że część igieł z szerokimi główkami nie nadawała się do celów typowo krawieckich. Średnice otworków we wrocławskich igłach były zbyt duże na przewleczenie przez nie pojedynczej nici (Jaworski 1990, s. 70). Wydaje się, że najczęściej tego typu okazy wykorzystywano do wykonywania wyrobów włókienniczych tzw. metodą igłową, lub inaczej „robótką na jednym drucie”, które z języka duńskiego określa się jako naalbinding (plecenie, wiązanie igłą; tkanie igłą) (Hoffecker 2002, s. 172; Classen-Büttner 2012, s. 9-10; Wnuczek 2012, s. 188). Polega ona na pleceniu pętelek za pomocą igły, co sprzyjało wykonywaniu płaskich wyrobów włókienniczych (Grupa 2012, s. 173). Metoda ta przypomina plecenie sieci rybackich. Znana jest od tysiącleci, wydaje się, że można o niej mówić w momencie odnalezienia takich igieł na stanowisku. Tak samo postępuje się w przypadku odkrycia przęślików (mówimy wtedy o wytwórczości tkackiej, a w szczególności przygotowaniu przędzy), przy których nie ma ani wrzeciona, ani przędzy.

Najwcześniejsze fragmenty odnalezionych tkanin wykonanych metodą igłową pochodzą sprzed 8000 lat p.n.e. z Izraela, o 500-1000 lat młodsze z Niemiec, późniejsze z Danii czy Szwajcarii (Classen-Büttner 2012, s. 35). Wysoki kunszt warsztatu prezentują nakrycia głowy znalezione w Pazyryku (Góry Ałtaj). Na głowach zmarłych kobiet pochowanych w grobach komorowych odnotowano ponad jednometrowe nakrycia głowy wykonane techniką igłową. Ażurowe kompozycje wykonano z niezwykłą starannością. Zabytki te są świadectwem przemyślanej wytwórczości na najwyższym poziomie 700 lat p.n.e. Należy zauważyć, że zabytki tego typu, tzn. wysokie nakrycia głowy wykonane z filcu z ażurową warstwą zewnętrzną noszone były przez kobiety należące do elity plemiennej. Symbolizowały one zapewne status tych kobiet i określały ich pozycję w miejscowej społeczności. O wysokiej randze kobiet świadczyły także bardzo kolorowe i eleganckie ubiory wierzchnie wykonane z filcu. Ozdobione były wielokolorowymi aplikacjami naszytymi na zewnętrzne odzienie. Są to chyba jedne z najciekawszych i najlepiej zachowanych znalezisk pradziejowych. Zabytki

wykonane także tą metodą to: rękawiczka z Åsle Mose na Gotlandii datowana na I wiek n.e. (Arbman, Strömberg 1934, s. 67-82), następnie dwie wczesnośredniowieczne rękawiczki z Islandii, krótkie skarpety z Yorku czy długie ze Szwajcarii, dziewięć fragmentów tkanin z Nowogrodu (Nahlik 1964, s. 59-61). Z późnego średniowiecza odnotowano skarpetę z Uppsali, rękawiczkę z Lundu, fragment tkaniny z Tartu (Rammo 2009, s. 19). Zabytki tekstylne wykonane metodą igłową znane są z całej Europy (Hald 1980, s. 285-295; Hansen 1990, s. 21), jednak w bardzo małych fragmentach ze względu na rozkład wełnianego włókna (Grupa 2012, s. 174). W Gdańsku wyroby te występują materialnie od wczesnego średniowiecza aż po późniejsze okresy (fot. 3) i są to przede wszystkim rękawice jednopalczaste (Kamińska, Nahlik 1958, s. 106; Maik 1988, s. 100; Grupa 2012, s. 173-176).

Mogłoby się wydawać, że tak drobny artefakt, jaki stanowi igła z szerokim uszkiem, jest mało znaczący i zbyt zwykły, ażeby się nad nim pochylać. Jednak najbardziej niecodzienne jest to, że przetrwał on w ziemi ponad 1000 lat, że został wykonany przez człowieka i był przez ludzi używany do wytwarzania kolejnych przedmiotów. Igła jest więc namacalnym świadectwem, które pozostało po przodkach i ich bogatej wytwórczości.

Fot. 3. Fragment tkaniny wykonanej techniką igłową. Odkryta w Gdańsku na ul. Pańwieńskiej 3a, nr inw. 1850/07 (fot. D. Grupa).

Bibliografia

- Arbman H., Strömberg E.
1934 *Åslevanten*, Nordiska Museets och Skansens Årsbok, Fataburen, s. 67-82.
- Błażyński A., Wałaszewska M.
2013 *Gród w Owidzu. Warownia na kupieckim szlaku*, Starogard Gdański.
- Classen-Büttner U.
2012 *Nadelbinden – was ist denn das? Geschichte und Technik einer fast vergessenen Handarbeit*, Isenbrunn.

Cnotliwy E.

1999 *Wczesnośredniowieczne przedmioty z poroża i kości z Kruszwicy na Kujawach*, *Studia Archeologiczne*, t. XXXI, s. 153-241.

2013 *Przedmioty z poroża i kości z Janowa Pomorskiego*, [w:] *Studia nad Truso*, red. M. Bogucki, M. F. Jagodziński, t. 2, Elbląg, s. 14-181.

Davidan O. I.

1966 *Staroładzkie izdelija iz kosti i roga*, *Archeologičeskij Sbornik*, t. 8, s. 103-115.

Grupa M.

2012 *Wielniane tekstylia pospólstwa i plebsu gdańskiego (XIV-XVII w.) i ich konserwacja*, UMK Toruń.

Hald M.

Ancient danish textiles from bogs and burials, Kopenhagen.

Hansen E.H.

1988 *Technical variations in pre-medieval tablet-weanings*, *Archaeological Textiles*, Report from the 2nd NESAT symposium, ed. L. Bende Jørgensen, B. Magnus, E. Munksgaard, s. 256-269, Copenhagen.

Hoffecker J.F.

2002 *Desolate Landscape. Ice-Age Settlement in Eastern Europe. Desolate Landscapes*, New Brunswick, New Jersey, London.

Jarzęcka-Stąporek J.

2006 *Sprawozdanie z badań archeologicznych przeprowadzonych w roku 2006 na wczesnośredniowiecznym grodzisku w Owidzu, gm. Starogard Gdański, woj. pomorskie, stan. 1*, Gdańsk.

Jaworski K.

1990 *Wyroby z kości i poroża w kulturze wczesnośredniowiecznego Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu*, Wrocław.

Kamińska J., Nahlik A.

Włókiennictwo gdańskie X-XIII w., Łódź.

Maik J.

1988 *Wyroby włókiennicze na Pomorzu z okresu rzymskiego i ze średniowiecza*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź.

Makowiecka M., Makowiecki D.

2015 *Identyfikacja oologiczna przedmiotów z kości i poroża odkrytych w Mię-*

dzyrzeczu w warstwach grodziska (stan. 1) i podgrodzia (stan. 1a), [w:] *Międzyrzecz. Gród i zamek w wiekach IX-XIV*, red. S. Kurnatowski, *Origines Polonorum*, t. 8, Warszawa, s. 409-421.

Makowiecki D.

2013 *Wytwory z poroża i kości w ujęciu zoologicznym*, [w:] *Studia nad Truso*, red. M. Bogucki, M. F. Jagodziński, t. 2, Elbląg, s. 184-220.

2017 *Fauna i jej znaczenie we wczesnośredniowiecznym grodzie w Chmielnie na podstawie badań archeozoologicznych* [w:] *Chmielno, Zespół osadniczy we wczesnym średniowieczu w świetle badań dawnych oraz weryfikacyjnych*, red. Z. Ratajczyk, E. Trawicka, Gdańsk, s. 138-160.

Nahlik A.

1964 *Tkaniny wełniane importowane i miejscowe Nowogrodu Wielkiego X-XV w.*, Wrocław-Warszawa-Kraków.

Needles

2016 *Needles*, [w:] *In the borderland between Wielkopolska and Pomerania*, red. J. Szalkowska-Łoś, J. Łoś, Bydgoszcz, s. 133.

Rammo R.

2009 *Kangas Hansalinnas, Tartu Linnamuuseumi näitusekataloog*, Tartu.

Rulewicz M.

1994 *Rybołówstwo Gdańska na tle ośrodków miejskich Pomorza od IX do XIII wieku*, Gdańsk Wczesnośredniowieczny, t. 10, s. 31-374.

Schoknecht U.

1970 *Kurze Funberichte 1968. Bezirk Neubrandenburg, Bodendenkmalpflege in Mecklenburg*, Jh. 1969, s. 273-321.

Wachowski K.

1977 *Chronologia i funkcja tzw. szpil pierścieniowatych w świetle znalezisk na Ostrówku w Opolu*, *Archeologia Polski*, t. 22, s. 446-454.

Wnuczek I.

2012 *Strój Markomanów – Swebów w starszym okresie rzymskim*, *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*, t. 23, s. 179-267.

Żak J.

1960 *O pochodzeniu szpil pierścieniowatych*, *Slavia Antiqua*, t. 7, s. 408-439.

The bone needle from Owidz

The relic described in the article is an example of an object made of natural material. It was found in 2006 during excavation works conducted by Joanna Jarzęcka-Stąporek on an early medieval stronghold in Owidz. The Owidz needle has been preserved in its entirety, its length is 7.7 cm, the maximum width is 1.4 cm, and the diameter of the hole is 0.3 cm. The Owidz needle was probably made of an arrow bone of a pig. The monument has a polished and smoothed surface. It would seem that a small artifact like the needle is insignificant and too ordinary to talk about. However, the most unusual is that it survived in the earth for over 1000 years, that it was made by man and was used by people to make other objects. The needle is therefore a tangible testimony that has remained after people who have long gone.

Małgorzata Grupa – ur. w 1958 r. w Toruniu, dr hab. nauk historycznych, prof. UMK w Toruniu. Ukończyła studia archeologiczne ze specjalnością konserwacji zabytków archeologicznych na UMK. Jest pracownikiem Pracowni Konserwacji Zabytków Instytutu Archeologii UMK, gdzie prowadzi działalność naukową i dydaktyczną. Jej pasją jest kultura materialna średniowiecza i czasów nowożytnych. Jest autorką wielu publikacji związanych z konserwacją i kulturą materialną średniowiecza i czasów nowożytnych. W swoich opracowaniach porusza głównie zagadnienia związane z tkaninami i kostiumologią.

Magdalena Wałaszewska – ur. w 1985 r. w Starogardzie Gd., dr nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologii ze specjalizacją etnoarcheologii na UMK w Toruniu. Od 2010 roku pracuje w Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim (obecnie jako kustosz). Jest autorką publikacji związanych z tematyką archeologiczną. Brała udział w licznych pracach wykopaliskowych stanowisk datowanych na różne okresy, począwszy od pradziejów po nowożytność. Uczestniczyła w realizacji grantu Narodowego Centrum Nauki „Społeczeństwa mezolityczne na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim. Enklawa osadnicza w Lud owicach”.